

מאב לבניו המיתוס השומרי

נורית הסתכלה במחשב לראות מי מזמין ולמה. מתברר שבחמש תהיה הרצאה בבית עגנון על התרבות השומרית בעוד שבארבע אני בקופת חולים וזה לא רחוק מזה. שיהיה, חשבתי. באתי לבית עגנון כמובן לפני הזמן. נכנסתי לאולם וראיתי בחור צעיר מתעסק ברמקולים. שאלתי: אתה הפרופסור או החשמלאי? שניהם אמר. תפסתי איתו שיחה ויצאתי עם הבטחה. ישלח לי בדואר טקסט שומרי העוסק בחקלאות. לאט לאט נכנסו אנשים לאולם לא לפני שעברו על תערוכת ספרים קטנה שהוצגה בכניסה. הראשון, אשר בשבילו התכנסנו היה המיתולוגיה הבבלית. למה בבלית ולא שומרית? כי במרחק של חמשת ששת אלפים שנה כל התרבויות אשר במסופוטמיה העתיקה (ארם נהריים בשפתנו) התכנסו שם לאחת. לידו, צועק בשלל צבעים מונח ספר הנראה כספר לילדים. מסתבר שאת הספר הראשון תרגמו וערכו המרצה ואשתו (שהיום כרעה ללדת) ועליו ידובר בהרצאה ואילו השני הוא אכן ספר ילדים שערכה אשתו. היא פשוט לקחה את אחד מסיפורי השומרים שבספר הראשון איירה וקישטה והציגה על המדף. קניתי וניסיתי עם נכדוטיי מסתבר שלא היה ספר ילדים כמוהו. אבל מה עם החקלאות השומרית? ובכן, ימים אחדים לאחר ההרצאה קיבלתי בדואר מסמך ובו הנחיות לעונה שכתב אב לבניו לפני חמשת אלפים שנה. נכתב בכתב היתדות על לוחות חרס שנשמרו בארכיון של אחד ממלכי אכד (גם היא חלק מן התרבות הבבלית עליה מדובר). קראתי ומצאתי תיאור מפורט של סדרת המעשים שיש לעשות בעונה בשומר הישנה. משהו דומה למה שהייתי קורא במדור "לעונה" בעיתון "השדה" לפני יותר משישים שנה. כשהייתי נער בכפר ורציתי לדעת מה עלי לעשות מחר. בטקסט השומרי מתוארת טכנולוגיה המבוססת על השקיה בהצפה. זה מתחיל בחריש ויישור השטח עובר לחידוש דפנות הערוגות ניקוי התעלות ותיקון הפתחים וגומר בהכנות לאסיף כולל תיקון הרתמות אצל הרצען (אין היום דבר כזה). והכנת שוט רזרבי לזירוז הסוסים. לרגע תפסתי את עצמי: הרי בדיוק כך עשיתי בילדותי. השקיתי בהצפה חרשתי בסוס וכן גם אני תיקנתי את הרתמות אצל הרצען. מעניין חשבתי. חמשת אלפים שנה ושום דבר לא השתנה ואז בתחום של שבעים שנה הכול השתנה. היום סוסים מגדלים לשעשוע. לחרוש חורשים בטרקטור. להשקות משקים בטפטפות ולא בהצפה ואז אין צורך לא לישר את הקרקע ולא לנקות בתעלות פתחים. וכל זה קרה בזמן של שבעים שנה ואני הייתי וגם ראיתי ואין עמדה טובה לראות את המהפכה החקלאית הזאת מוולקני שם עבדתי יותר משנות דור בעיצומה של המהפכה הזו.